

এল'ভেৰাঃ- বহুগী উক্তি হিচাপে জনজাত এল'ভেৰা গচ্ছ বস বিজাণু নাশক, ভেকুৰ নাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়।

গু-ফুলঃ- সমীক্ষাৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে যে উ ফুলৰ পাত সমূহে বিজাণুনাশক, ভেকুৰ নাশক আৰু কীট-নাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। পৰম্পৰাগত ভাৱে এই সমূহ বিভিন্ন অসুখ বিশুদ্ধত যেনে কক্ট বোগ, চৰ্মবোগ, কুষ্ঠ, বসন্ত, হাপনী ইত্যাদিত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

খৰপাতঃ- খৰপাটৰ পাট, ফুল, গা-গছ আৰু শিপাৰ বসক বিজাণুনাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।

আমলখিৰ পাটঃ আমলখি পাতক বিজাণু প্ৰতিৰোধক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। শুকান আমলখি বহুতো বেমাৰ যেনে হেম'বেজ (Haemorrhage) ডাইবিয়া (Diarrhoea) ড্রিচেন্ট্রী (Dysentery) আদিত ঔষধ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। তাৰ উপৰিও ইয়াক বেমাৰ বিয়পাৰ প্ৰতিৰোধক, ভেকুৰনাশক আৰু বিভিন্ন ছালৰ প্ৰতিৰোধক হিচাপেও ব্যৱহাৰ হয়।

জেতুকাৰ পাতঃ- জেতুকা পাত বসে, যিসমূহ বিজাণুৰে ছালৰ বেমাৰ সংঘতিত কৰে, সেইসমূহ ৰোধ কৰাত ক্ৰিয়া কৰে।

আজয়াইনৰ পাতঃ আজয়াইনৰ পাতৰ বিশুদ্ধ বসে খাদ্যত জন্মিত হোৱা গ্ৰাম পজিচিভ আৰু গ্ৰাম নিগেচিভ বিজাণু প্ৰতিৰোধক হিচাপে ব্যৱহাৰ হয়।

শিলিখাঃ পানীত তিয়াই থোৱা কলা শিলি খাৰ বস বিজাণু নাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

বটলৱাচৰঃ বটলৱাচৰ পাত আৰু ফুলৰ বস বিজাণু নাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।

AAU/DR/19/LL/312/2019-20

কাপোৰত ব্যৱহৃত বিজাণু নাশক উচ্চিদৰ উৎস

স'ব' ভাৰতীয় সমিতি গৱেষণা প্ৰকল্প
সামুহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়
বন্ধু আৰু সাজপাৰ ৰূপাঙ্কণ বিভাগ

সাজ - পোছাকৰ প্রয়োজনীয়তা সভ্য সমাজৰ এক প্রধান অলংকাৰ। শৰীৰক শীত, তাপ, ব'দ, বতাহ আৰু বিভিন্ন পোক-পৰুষাৰ পৰা সাজ-পোছাকে সুৰক্ষিত কৰি বাখে। আমাৰ সু-স্বাস্থ্যৰ বাবে পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্নতাৰ উপৰিও প্রয়োজন হয় আমাৰ কাপোৰত কিছুমান বীজাণু নাশক গুণ সৃষ্টি কৰাৰ, যি গুণে এটা সুস্থ মন আৰু সুস্থ শৰীৰ দিব পাৰে আৰু তাৰ উপৰিও পৰিবেশ ভাৰসাম্যতা বক্ষা কৰাত সহায় কৰে। উল্লেখযোগ্য যে আমাৰ চৌপাশৰ পৰিবেশত বিয়পি থকা উঙ্গিদিত পাত, ফুল ইত্যাদিত বিজাণু নাশক ম্যল ৰ উপস্থিত গৱেষণাৰ সহায়ত পোৱা গৈছে। বৰ্তমান যুগত বীজানুনাশক উঙ্গিদিত ব্যৱহাৰৰ প্রতি মানুহৰ যথেষ্ট আগ্ৰহ বৃদ্ধি হোৱা বাবে উঙ্গিদিত বিষয়ে অনুসন্ধিৎসা বৃদ্ধি পোৱা দেখা গৈছে। উক্ত বিষয়টোত যতেষ্ট গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি মানুহৰ স্বাস্থ্য ক্ষতি নোহোৱাকৈ বিভিন্ন ধৰণৰ প্রাকৃতিক পৰিবেশৰ পৰা উৎপন্ন হোৱা বীজানু নাশক উঙ্গিদ গৱেষণা কৰি উলিওৱা হৈছে। যাৰ দ্বাৰা সাজ-পোছাকত এটা কাৰ্য্যকৰী প্লেগ প্রয়োগ কৰি বিভিন্ন বেমাৰ-আজাৰ, জীৱানু আদিৰ পৰা বক্ষা কৰাত সহায় কৰে।

বিভিন্ন ধৰণৰ প্রাকৃতিক উৎসৰ পৰা উৎপন্ন বীজানু প্রতিৰোধক উঙ্গিদিত বস প্রয়োগ কৰি কাপোৰত কিছুমান কাৰ্য্যকৰী প্লেগ দিয়ে। যেনেং:-

- ❖ ভেকুৰ নাশক
- ❖ বীজানু নাশক
- ❖ এলার্জি নাশক
- ❖ ঘাঁ নাশক

কাৰ্য্যকৰী প্লেগ প্ৰস্তুত কৰা প্ৰণালীঃ-

প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ পৰা উৎপন্ন হোৱা বীজাণু প্রতিৰোধক সমূহ গুৰি কৰি চাফা পানীত আৰু ইথানল (চেসপসন) ৰ ৭০:৩০ অনুপাতত ২৪ ঘণ্টাৰ বাবে জুবুৰিয়াই বাখিব লাগে। ২৪ ঘণ্টাৰ পাছত ফিল্টৰ পেপাৰৰ সহায়ত ৰসসমূহ কপাহী কাপোৰৰ ওপৰত প্ৰতক্ষ্যভাৱে প্রয়োগ কৰি পাৰি। ইয়াৰ বাবে কাপোৰখনৰ সাৰ আতঁৰাই ল'ব লাগে। সাৰ আতঁৰোৱা কাপোৰখন এতিয়া নিষ্কাষিত ৰসখিনিত ১ ঘণ্টাৰ বাবে জুবুৰিয়াই বাখিব লাগে। এনে কৰিব বাবে নিষ্কাষিত ৰস খিনি আৰু কাপোৰখনৰ মাজৰ অনুপাতটো হৈছে ১:৪০, অৰ্থাৎ ১ গ্ৰাম কাপোৰৰ বাবে প্রয়োজন হোৱা নিষ্কাষিত ৰসৰ মাত্ৰাটো হৈছে ৪০ মিলিলিটাৰ।

কাপোৰত বীজাণু প্রতিৰোধক ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্রয়োজনীয়তা :-

- ❖ দাগ বা অন্যান্য আৱৰ্জনাৰ পৰা ওলোৱা দু-গৰ্ভৰ্বৰ ৰোধ কৰিবৰ বাবে কাৰণে বীজাণু প্রতিৰোধক কাপোৰত ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- ❖ চালত আক্ৰমন কৰিব পৰা বীজাণু ৰোধ কৰিব কাৰণে প্রয়োজন হয়।
- ❖ বেমাৰ -আজাৰ বিয়পাৰ পৰা বীজাণু সমূহ সুচৰিত নহ'বৰ বাবে প্রয়োজন হয়।

তলত কিছুমান গছ-গছনিৰ উৎস উল্লেখ কৰা হ'ল যিসমূহ আমি কাপোৰত কাৰ্য্যকৰী প্লেগ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰো।

ক'লা তুলসীঃ ই এক ধৰ্মী উদিভিদ। ব্ৰংকাইটিছ বোগ, জ্বৰ, চৰ্ম বোগ আদিত ব্যৱহাৰ হয়। তুলসীক চালত বিয়পা বিজাণু প্রতিৰোধক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।

নিমঃ- ছালৰ খজুতি বা অন্যান্য ছাল ৰ বেমাৰৰ বাবে নিম অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ঔষধ। নিমৰ পাত চকুৰ বেমাৰ, নাকৰ পৰা তেজ ওলোৱা, পেটৰ অসুখ, ভোক নলগা, ছালৰ বেমাৰ, জ্বৰ আদি বেমাৰত নিম ব্যৱহাৰ হয়। ইয়াক বিজানু প্রতিৰোধক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

হালধীঃ- পৰম্পৰাগত ভাৱে হালধীক বিজানুনাশক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছিল যদিও আজিকালি ভেকুৰ নাশক, যিকোনো বেমাৰ বিয়পাৰ প্রতিৰোধক আৰু মেলেৰিয়া প্রতিৰোধক ক্ৰিয়া হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰা দেখা গৈছে।

পদিনাঃ-গ্ৰাম (+Ve) আৰু গ্ৰাম (-Ve) বিজাণুসমূহ নাশ কৰিবৰ বাবে পদিনাৰ বস ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াক বিজাণু সাংক্ৰমিত প্রতিৰোধক আৰু ভেকুৰ নাশক হিচাপেও ব্যৱহৃত হয়।